

DIAGNOZA PRAKTYK STUDENCKICH W APS 2024

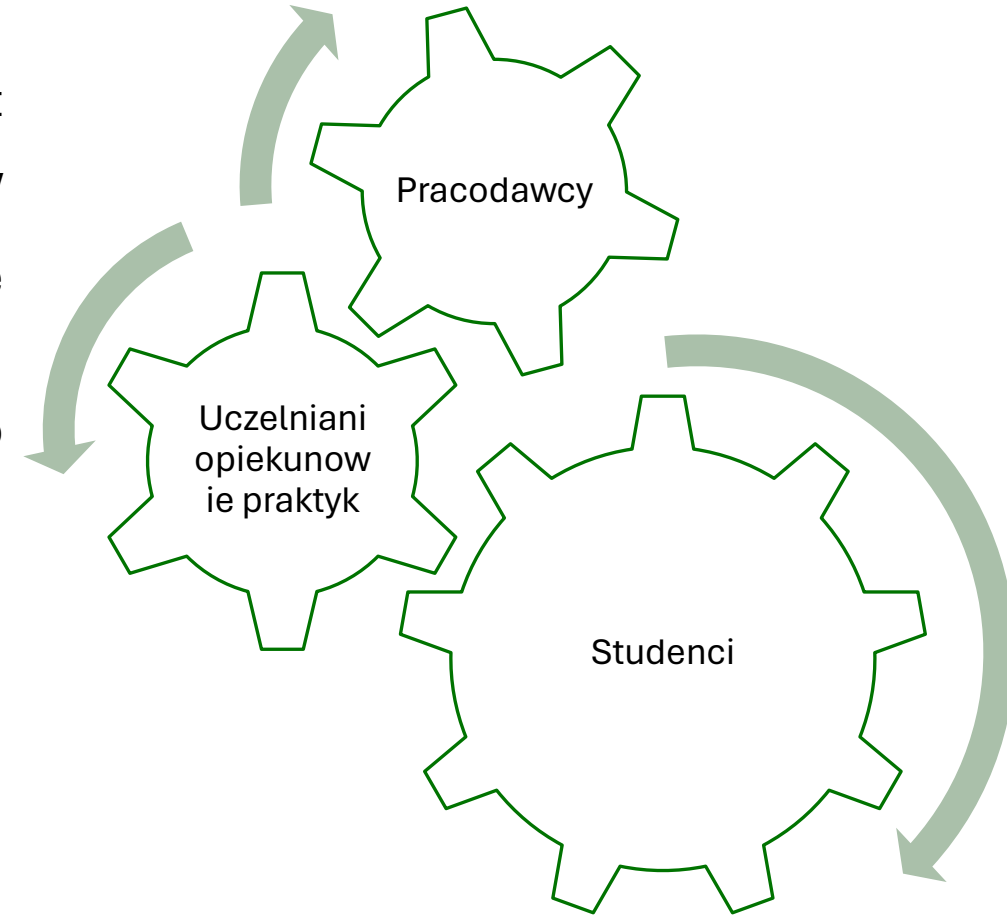
RAPORT Z BADANIA

BADANIE PRZEPROWADZIŁA:

UCZELNIANA KOORDYNATOR PRAKTYK DR EWA DĄBROWA

Informacje o badaniu

- Diagnozę Praktyk APS przeprowadziła Koordynator Praktyk w APS.
- Diagnoza polegała na zaproszeniu do wyrażenia opinii na temat procesu praktyk studenckich trzech stron tego procesu: studentów, uczelnianych opiekunów praktyk, a także pracowników instytucji, w których studenci odbywają praktyki.
- Narzędziem badawczym był kwestionariusz ankiety w formie elektronicznej (pytania o charakterze ilościowym i jakościowym).
- Termin badania: grudzień 2023 r. – luty 2024 r.
- Dobór osób do diagnozy: nieprobabilistyczny, celowy (założono udział; studentów APS, opiekunów praktyk z ramienia uczelni, opiekunów z ramienia instytucji przyjmujących studentów. Udział w badaniu miał charakter dobrowolny.
- W diagnozie praktyk w APS uczestniczyło:
 - 200 studentów i studentek APS
 - 37 opiekunów i opiekunek praktyk z ramienia uczelni
 - 64 pracowników i pracowniczek, którzy w instytucjach przyjmują studentów APS na praktyki

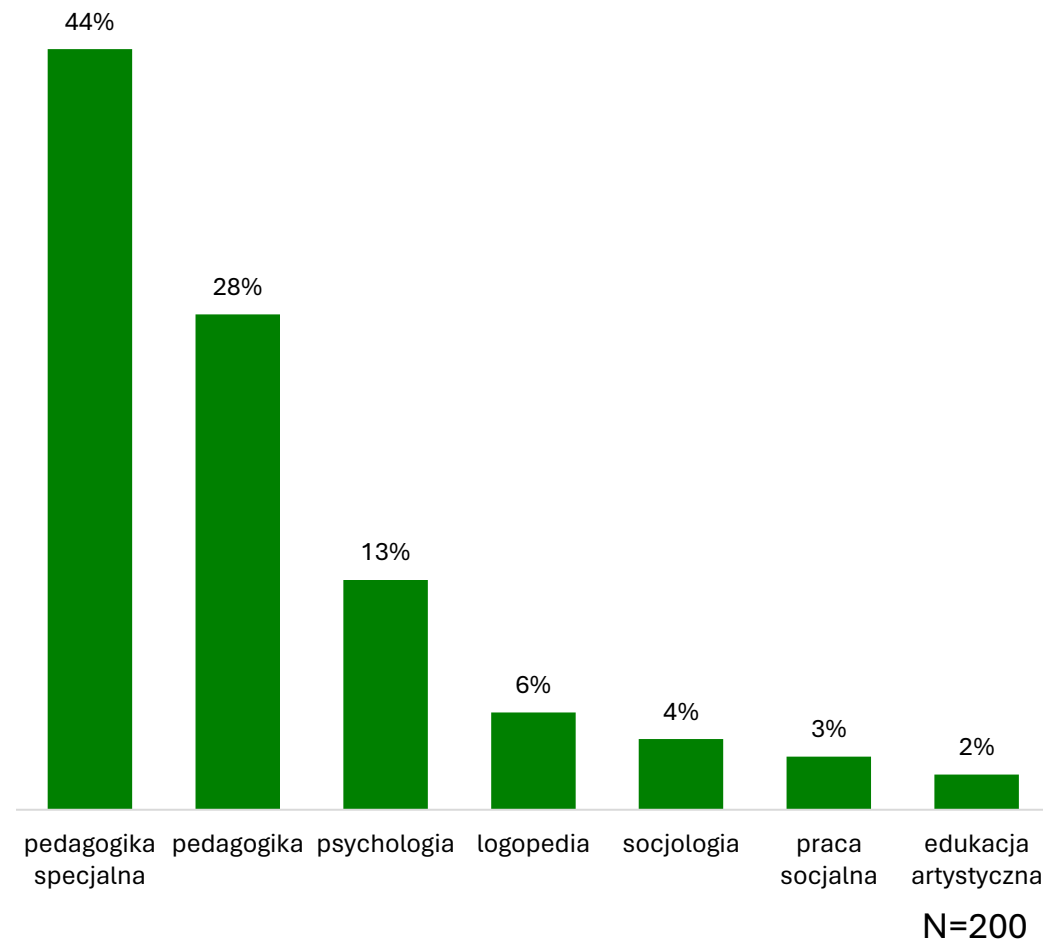

PERSPEKTYWA STUDENTÓW I STUDENTEK

N=200

Informacje o respondentach

- W badaniu wzięto udział 200 respondentów i respondentek.
- Osoby badane stanowiły przedstawiciele różnych kierunków studiów w APS. W badaniu wzięto udział 44% przedstawicieli pedagogiki specjalnej, 28% przedstawicieli pedagogiki, 13% studentów psychologii, 6% logopedii, 4% socjologii, 3% pracy socjalnej i 2% edukacji artystycznej.
- Respondenci w 72% stanowili studentów i studentki studiów stacjonarnych, a 28% niestacjonarnych.
- W próbie badawczej największą część (35%) stanowią osoby będące na III roku studiów, 28% jest na IV roku, a 14% na V roku.

Miejsce odbycia praktyk

Zgodnie z przyjętymi w planach kształcenia założeniami

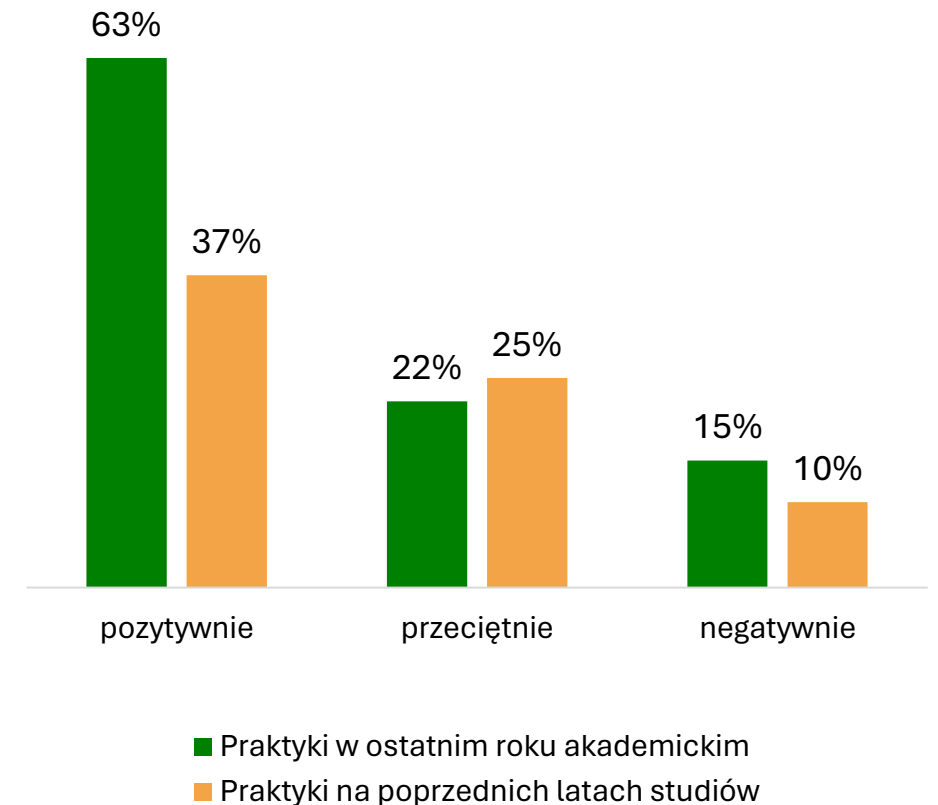
- Studenci pedagogiki specjalnej odbywają praktyki studenckie przede wszystkim w szkołach i przedszkolach, ośrodkach wychowawczych, poradniach psychologiczno-pedagogicznych
- Studenci pedagogiki odbywają praktyki również w szkołach, przedszkolach, żłobkach, ale także w instytucjach kultury, bibliotekach
- Studenci psychologii - w szpitalach, poradniach, ośrodkach leczniczych czy poradniach psychologicznych
- Studenci socjologii - w projektach i firmach badawczych, instytucjach kultury, administracji publicznej i organizacjach pozarządowych
- Studenci pracy socjalnej - w domach pomocy społecznej, domach dziennego pobytu oraz centrach usług społecznych

Ogólna ocena praktyk

- W badaniu respondenci zostali zapytani o ogólną ocenę praktyk studenckich w APS – byli proszeni o ocenę swoich ostatnich praktyk a także (w kolejnym pytaniu) o ocenę wszystkich dotychczasowych praktyk, które odbywali.
- Średnio ostatnio odbywane praktyki studenci ocenili na **3,75** (w skali 1 do 5, gdzie 5 oznacza najlepszą notę), a wszystkie praktyki razem średnio na **3,5**.
- Rozkład odpowiedzi widoczny jest na wykresie. Praktyki z ostatniego roku 63% respondentów oceniło pozytywnie (bardzo dobrze lub dobrze), 22% przeciętnie, a 15% negatywnie (źle lub bardzo źle). Praktyki z poprzednich lat akademickich 37% oceniło pozytywnie, 25% przeciętnie, a 10% negatywnie.
- Po analizie uzasadnień powyższych ocen możemy wnioskować, że **praktyki studenckie oceniane są pozytywnie** wtedy kiedy student/studentka jest przyjmowana w sposób życzliwy i podmiotowy, kiedy angażuje się go/ją do merytorycznych zadań, kiedy mają szansę obserwacji i doświadczenia wyzwań obranej ścieżki zawodowej. **Praktyki studenckie oceniane są negatywnie** wtedy, kiedy student/studentka doświadczyli trudności w znalezieniu miejsca, kiedy zadania, które są im powierzane uznają za zbyt łatwe, kiedy czas poświęcony na praktyki koliduje z obowiązkami na uczelni.

Ogólna ocena praktyk studenckich w APS

Przed praktykami

- Ponad 90% respondentów uczestniczyło w spotkaniu informacyjnym na temat praktyk z opiekunem uczelnianym. 67% uznaje informacje przekazane na spotkaniu za pomocne w organizacji i realizacji praktyk. 33% jest przeciwnego zdania.
- 67% respondentów uczestniczyło w spotkaniu informacyjnym z uczelnianą koordynator praktyk, 49% uznaje, że spotkanie było pomocne w organizacji i realizacji praktyk.

Ocena poszczególnych obszarów praktyk studenckich

Oceniany element praktyk studenckich	Średnia ocena studentów i studentek	Oceniany element praktyk studenckich	Średnia ocena studentów i studentek
ogólne założenia praktyk studenckich	3,8	dostęp do informacji o praktykach	3,4
organizację praktyk w uczelni	2,7	dostęp do dokumentacji praktyk	3,8
dokumentację przewidzianą dla danej praktyki	2,5	możliwość realizacji założeń praktyki	3,3
współpracę z instytucjami/firmami/organizacjami w ramach praktyk studenckich	3,3	jakość realizowanych praktyk	3,6
współpracę z Sekcją Praktyk	3,4	liczbę godzin przeznaczonych na realizację praktyk	3,0
czas realizacji praktyki (w ciągu roku akad./w okresie wakacyjnym)	2,7	wymagania praktyk	3,1
współpracę z opiekunem uczelnianym	3,6	współpracę z opiekunem w instytucji/firmie/organizacji	4,0

Średnia ocen z pytań ze skalą 1-5, gdzie 5 oznacza najwyższą notę.

Rozwiązania organizacyjne – ocena studentów

Oceniane rozwiązanie	Średnia ocen
spotkania z uczelnianym koordynatorem praktyk	3,6
istnienie zespołu MS Teams z dokumentami i informacjami	3,9
organizację targów praktyk/staży/pracy	3,3
udostępnianie informacji o ofertach praktyk/staży/pracy	3,6
zaliczanie pracy i innej działalności na poczet praktyki w przypadku zgodności założeń	3,8

Średnia ocen z pytań ze skalą 1-5, gdzie 5 oznacza najwyższą notę.

Korzyści z praktyk studenckich wg osób studiujących

W zakresie wiedzy zawodowej

Wiedzę „wewnętrzną” o placówce, możliwość zobaczenia „żywych przykładów”, nowe formy i techniki pracy, praca z dokumentacją, blaski i cienie pracy w obranym zawodzie, wiedzę o tym, że „ta praca jest dla mnie” / „taka praca nie jest dla mnie”.

W zakresie umiejętności praktycznych

Umiejętność pracy z „żywymi przykładami”, możliwość przetestowania metod i technik, o których słyshał(e/a)m na studiach, pierwszy kontakt z dzieckiem/grupą/pacjentem, rozumienie dokumentacji oświatowej; mało praktycznych umiejętności, bo praktyki polegały głównie na obserwacji.

W zakresie kompetencji społecznych

Komunikacja z uczniem/kadrą placówki, empatia, życzliwość, większa pewność siebie w prowadzeniu zajęć, sposoby na opanowanie stresu

Podczas praktyk

Obszary praktyk	Średnia ocena	Obszary praktyk	Średnia ocena
możliwości bezpośredniej pracy lub kontaktu z klientem/ pacjentem/ wychowankiem	4,2	możliwość realizacji zadań praktyki	4,3
możliwości rozwoju wiedzy dzięki informacjom uzyskanym od pracowników instytucji/firmy/organizacji	4,1	osiągnięcie efektów uczenia	4,2
możliwości rozwoju umiejętności dzięki informacjom uzyskanym od pracowników instytucji/firmy/organizacji	4,0	zapoznanie się z dokumentacją instytucji/firmy/organizacji	4,2
możliwości obserwowania i asystowania pracownikom instytucji/firmy/organizacji w trakcie wykonywania zadań związanych z programem praktyk	4,2	wprowadzenie do działań instytucji/firmy/organizacji	4,1
możliwości realizacji własnych propozycji pracy	3,8	zapoznanie się z wymaganiami BHP	3,6
możliwości poznania w praktyce warsztatu pracy	4,2	bieżący kontakt z opiekunem w instytucji/firmie/organizacji	4,3
możliwości poznania w praktyce nowatorskich metod pracy	3,5	prowadzenie dokumentacji praktyk	4,2
możliwości poznania sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych lub nietypowych w pracy	3,8	informację zwrotną od opiekuna praktyki w instytucji/firmie/organizacji	4,3

Średnia ocen z pytań ze skalą 1-5, gdzie 5 oznacza najwyższą notę.

Mocne i słabe strony praktyk w APS

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Życzliwy kontakt z uczelnianymi opiekunami praktyk i wsparcie uczelnianego koordynatora praktyk• Konieczność odbywania praktyk od początkowych lat studiów• Jasne, przejrzyste zasady praktyk• Wygodny dostęp do dokumentacji (zarówno w USOS, jak i w zespole w MS Teams)• Dostępna lista miejsc zapraszających na praktyki• Swoboda w wyborze miejsca praktyk• Wysoka ranga praktyk studenckich w APS• Serdeczny kontakt w Sekcji Praktyk• Odczuwanie „dobrej marki APS” w terenie	<ul style="list-style-type: none">• Uciążliwa dokumentacja – jest jej dużo, studenci mają wrażenie, że to ona (a nie doświadczenie wyniesione z praktyk) jest najważniejsza; brak możliwości wypełniania dokumentów elektronicznie; długi czas oczekiwania na skierowanie z uczelni;• Czas – wg respondentów praktyki powinny być przypisane do całego roku studiów, a nie konkretnego semestru; plany zajęć na uczelni trudne do pogodzenia z praktykami;• Praca z opiekunami uczelnianymi – trudna zwłaszcza we wrześniu, mało terminów zaliczania praktyk; niespójne zasady i interpretacja wytycznych nt. praktyk u opiekunów z tego samego kierunku/specjalności, zbyt późne spotkania opiekunów ze studentami;• Praktyki studenckie – uciążliwe zwłaszcza dla studentów niestacjonarnych• Nieaktualna lista miejsc praktyk, którą udostępniła APS

Słabe strony i braki w praktykach

Odpowiedzi otwarte na pytania na temat słabych stron i zauważonych przez studentów braków w praktykach można podzielić na pewne typy

Większa pomoc w organizowaniu dokumentacji z praktyk (respondenci deklarują ogrom czasu poświęcanego na wypełnienie jej, zagubienie w tej procedurze, poczucie straconego czasu, mało wsparcia w tym procesie uczelnianego jak i „zakładowego” opiekuna praktyk; respondenci zgłaszali też pomysł, aby dostępna dla nich była przykładowa wypełniona dokumentacja;

Lepsze osadzenie praktyk w czasie studiów – respondenci twierdzą, że mieli oni na to za mało czasu, że musieli je realizować kosztem zajęć na uczelni, że niemożliwym jest odbywanie praktyk w szkole w okresie wakacji, że osadzenie praktyk TYLKO w semestrze letnim jest dla nich problematyczne;

Większa oferta miejsc odbywania praktyk ze strony uczelni – udostępniane przez opiekunów praktyk bazy kontaktowe są niewystarczające i nieaktualne, proces znalezienia praktyk jest dla studentów czasochłonny, stresujący i frustrujący;

Częstszy kontakt z przedstawicielami sektora edukacji i oświaty, którzy stosują nowatorskie i innowacyjne metody i techniki pracy z uczniami, starają się ciągle doskonalić i wdrażać nowe sposoby nauczania i pracy z dziećmi/pacjentami/podopiecznymi.

Trudności i proponowane zmiany

Trudności

Dokumentacja (jej ilość, powtarzalność treści, cyfrowa nieedytowalność, kłopoty z obiegiem)

Czas (za mało czasu na realizację praktyk, kolizja z zajęciami i pracą zarobkową)

Przed praktykami: trudność w znalezieniu miejsca na odbycie praktyki

W placówce: dystans rodziców i dzieci wobec obcej osoby, mało czasu poświęcone ze strony opiekuna praktyk (jego przytłoczenie innymi obowiązkami)

Proponowane zmiany

Najwięcej: mniej/bardziej przyjazna dokumentacja (edytowalna) + praktyki przypisane do roku studiów, a nie do semestru;

Możliwość „urlopu” od zajęć na rzecz czasu na praktyki / jeden miesiąc bez zajęć

Szybsze wystawianie skierowań przez uczelnię

Szybsze spotkanie z uczelnianym opiekunem praktyk (pierwszy/drugi tydzień semestru)

Współpraca z opiekunami

Z UCZELNIANYM OPIEKUNEM

Współpracę z opiekunami uczelnianymi 74,5% respondentów ocenia pozytywnie, a **25,5% średnio bądź negatywnie**.

Współpraca z uczelnianym opiekunem praktyk oceniana jest negatywnie jeśli:

- Opiekun jest trudny w kontakcie (rzadko odpisuje na wiadomości studentów, nie bywa na dyżurach, ustala dyżury w momencie zajęć studentów, jest niechętny na online'owy kontakt ze studentami)
- Opiekun zbyt późno informuje studentów o kwestiach dotyczących praktyk bądź jest w tych informacjach nieprecyzyjny
- „*Nie widzi studenta i jego doświadczeń, bo widzi tylko dokumentację*”

Z OPIEKUNEM W INSTYTUCJI/W PLACÓWCE

94,5% studentów w miejscu praktyk miało wyznaczonego opiekuna.

89% respondentów ocenia współpracę z tą osobą jako świetną lub dobrą. Studenci pozytywnie oceniają taką współpracę jeśli dostają feedback, wskazówki, życiowe porady dotyczące obranej ścieżki zawodowej.

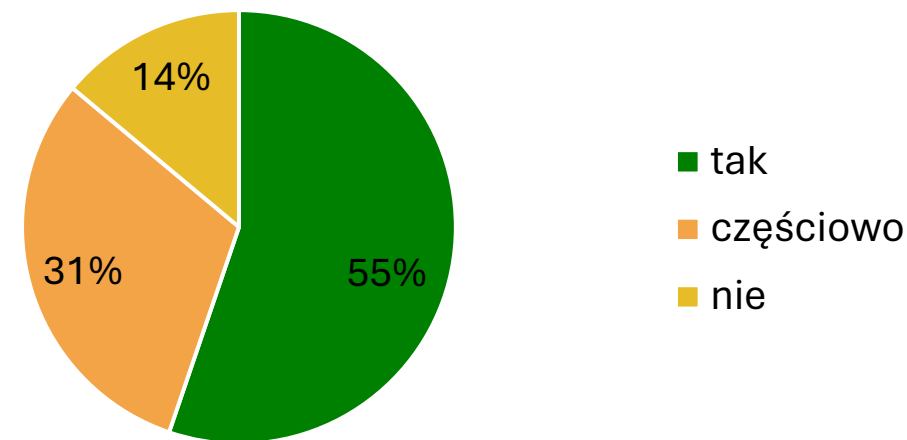
11% oceniło tę współpracę jako średnią bądź praktycznie niebyłą.

Studenci argumentowali to brakiem zainteresowania tego opiekuna, ograniczenie jego aktywności jedynie do uzupełnienia dokumentów, niezauważanie praktykanta, traktowanie go jako „zło konieczne”.

Zaangażowanie studentów w praktyki i szanse na zatrudnienie w zawodzie

- 93% respondentów wysoko lub bardzo wysoko ocenia swoje własne zaangażowanie w proces praktyk studenckich.
- 55% respondentów zgadza się, że praktyki proponowane przez APS pozwalają na zdobycie wiedzy i umiejętności istotne w przyszłym zatrudnieniu. 31% zgadza się z tym częściowo, a 14% uważa przeciwnie.
- 87% respondentów planuje pracować w zawodzie, na rzeczy którego kształcą się w APS.
- 66% osób, które wzięły udział w badaniu, ocenia swoje szanse na zatrudnienie w zawodzie jako wysokie, 29% jako przeciętne, 6% jako niskie.

Czy praktyki w APS pozwalają na zdobycie wiedzy i umiejętności istotnych dla przyszłego zawodu?

PERSPEKTYWA UCZELNIANYCH OPIEKUNÓW PRAKTYK

N=37

Informacje o respondentach

- W badaniu wzięto udział 37 opiekunów/opiekunek praktyk studenckich.
- Byli przedstawicielami wszystkich kierunków studiów w APS, różnych typów studiów (licencjackie, magisterskie) i trybów studiów (stacjonarne/niestacjonarne).
- Opiekunowie mają pod opieką od 1 do 6 grup studenckich.
- W 90% posiadają doświadczenie zawodowe inne niż uczelniane; jest to doświadczenie adekwatne do tego, które podczas praktyk uzyskać mają studenci.

Zadania opiekunów praktyk

W ramach opieki nad praktykami studenckimi nauczyciele wykonują zadania takie jak:

- Spotkania indywidualne i grupowe,
- Doradztwo w doborze miejsca,
- Rozwiązywanie problemów formalnych, organizacyjnych i indywidualnych w realizacji praktyk,
- Sprawdzanie dokumentów i pomoc w ich opracowywaniu,
- Ewaluacja i czuwanie nad jakością przeprowadzonych praktyk
- Kontakt z placówkami praktyk
- Rozmowy ewaluacyjne z odbytych praktyk
- Układanie/aktualizacja sylabusów, dokumentów, sprawozdanie procesu

W ramach opieki nad praktykami opiekunowie zwracają uwagę na:

- Zgodność praktyk z zapisami w sylabusie
- Poprawności merytorycznej i kompletności dokumentacji
- Zaangażowanie studenta w proces praktyk
- Opinie studenta o placówce, w której realizował praktyki

Opinie opiekunów praktyk

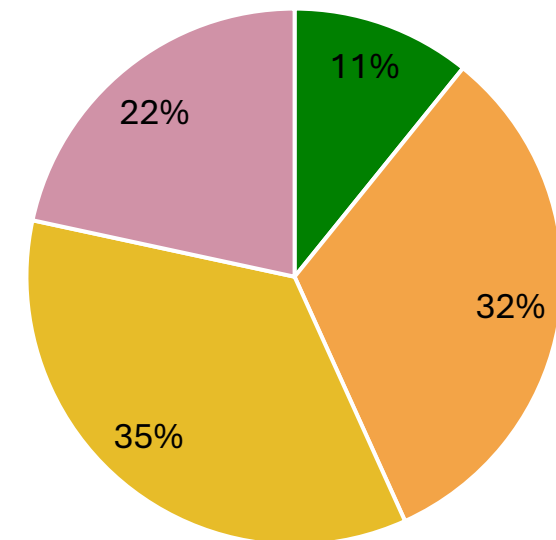
- Opiekunowie pozytywnie oceniają programy praktyk (nierzadko są ich autorami, mają duży wpływ na ich kształt), wg ich opinii praktyki dobrze przygotowują do zawodu. Wyjątkiem były tu złe oceny programów praktyk na pedagogice przedszkolnej i wczesnoszkolnej (praktyki w szkole) i logopedii.
- Opiekunowie w przeważającej części (86,5%) oceniają praktyki w APS jako dające szanse dobrać wiedzę i umiejętności istotne dla podejmowania zatrudnienia. 13,5% ocenia te szanse na częściowe.
- Opiekunowie wykorzystują różne formy kontaktu ze studentami:
 - Spotykają się grupowo i indywidualnie,
 - Utrzymują kontakt ze studentami w formie stacjonarnej i online,
 - Prowadzą korespondencję mailową,
 - Większość prowadzi też kanał/zespół w MS Teams, który usprawnia obieg informacji i kontakt ze studentami

Opinie opiekunów praktyk

- Na pytanie, czy utrzymują kontakt z instytucjami, w których studenci odbywają praktyki opiekunowie odpowiedzieli:
 - Zawsze – 10,8%
 - Tylko z wybranymi – 32,4%
 - Jeżeli jest to konieczne – 35,1%
 - Nigdy – 21,6%
- Opiekunowie bardzo dobrze (45,9%) lub dobrze (48,6%) oceniają swoje zaangażowanie w opiekę nad praktykami. 5,4% oceniło swoje zaangażowanie jako przeciętne.
- Swoje zaangażowanie oceniają na podstawie poziomu dyspozycyjności dla studentów, częstości prowadzenia korespondencji mailowej, gotowości do pomocy i rozwiązywania sytuacji trudnych. Ci, którzy oceniają swoje zaangażowanie słabiej uzasadniają je brakiem wystarczającej ilości czasu (poza obowiązkami dydaktycznymi, publikacyjnymi) lub stwierdzają, że ich studenci są bardzo samodzielni.

Utrzymywanie kontaktu z instytucjami

- zawsze
- tylko z wybranymi
- jeżeli jest to konieczne
- nigdy

Ocena obszarów praktyk studenckich

Obszar	Średnia ocen	Obszar	Średnia ocen
ogólne założenia praktyk	4,5	dostęp do dokumentów dotyczących praktyk (zarządzenia, wzory dokumentów itp.)	4,6
dokumentację praktyk dla studentek/studentów	4,1	współpracę z innymi opiekunami uczelnianymi i koordynatorami	4,5
współpracę z instytucjami/firmami/organizacjami	4,1	liczbę godzin przeznaczonych na realizację praktyk	4,3
współpracę z Sekcją Praktyk	4,8	wymagania dotyczące zaliczenia praktyk	4,4
czas realizacji praktyk (w ciągu roku akad./w okresie wakacyjnym)	4,1	formy realizacji praktyki (śródroczna, ciągła)	4,2
współpracę ze studentkami/studentami	4,1	zakładane dla praktyk efekty uczenia	4,4
dostęp do informacji o praktykach (zmiany, aktualne rozwiązania itd.)	4,5	dostęp do dokumentów dotyczących praktyk (zarządzenia, wzory dokumentów itp.)	4,6
współpracę z innymi opiekunami uczelnianymi i koordynatorami	4,5		

Średnia ocen z pytań ze skalą 1-5, gdzie 5 oznacza najwyższą notę.

Mocne i słabe strony

Mocne strony

- Porozumienia Uczelni z podmiotami zewnętrznymi o organizację praktyk („baza miejsc praktyk”)
- Klarowność zasad
- Działanie Sekcji Praktyk (dostęp do dokumentacji, zespół MS Teams, sprawny kontakt zdalny i osobisty)
- Regularne spotkania z Koordynator Praktyk
- Elastyczność / możliwość wyboru miejsca praktyk przez studenta
- Ścisłe powiązanie praktyk z zawodem
- „Traktowanie praktyk studenckich na serio”

Słabe strony

- Brak elastyczności w doborze czasu na praktyki
- Brak elektronicznych usprawnień w obiegu dokumentacji (elektronicznego systemu rejestracji praktyk przez praktykanta, skierowania na praktyki)
- Brak kontaktu między opiekunem praktyk z ramienia uczelni i z ramienia organizacji (brak możliwości kontroli jakości praktyk na bieżąco, również brak czasu opiekunów na to)
- Brak możliwości realizacji praktyki w grupie studenckiej w jednej placówce pod opieką nauczyciela akademickiego w ciągu roku
- Brak praktyki śródrocznej realizowanej z metodykiem z uczelni
- Niskie/brak wynagrodzenia dla opiekunów w placówce

Trudności i proponowane zmiany

Trudności

Brak czasu u studentów na realizację praktyk

Mało przyjazna dokumentacja i jej ilość

Niezaangażowana postawa studentów (nie jest dużo takich)

Studenci z niepełnosprawnościami (np. spektrum autyzmu) i ich trudności w toku praktyk

Niskie wynagrodzenie za tak duże zadanie

Proponowane zmiany / oczekiwane wsparcie

Lepsza organizacja planów zajęć studentów

Elektroniczne wersje dokumentów i elektroniczny obieg

Większa baza placówek „partnerskich”

Możliwość wysłania studenta na badania w zakresie zdrowia psychicznego

Wyższe wynagrodzenia

Zdalne formy praktyk i staż/wolontariat na poczet praktyk

- Pytanie *Co sądzi Pan/Pani o realizacji niektórych zadań praktyki w trybie zdalnym lub w formie zadań powierzonych przez opiekuna uczelnianego?* rodziło mieszane uczucia. Większość z respondentów zrozumiała je w taki sposób, jakoby student nie musiał fizycznie uczestniczyć w praktyce, byli temu przeciwni. Natomiast inne odpowiedzi sugerowały otwartość i elastyczną postawę na zdalny obieg dokumentów i odbywania formalności, które uprościłoby pracę opiekunów i studentów.
- Pytanie *Co sądzi Pan/Pani o zaliczeniu pracy i innej działalności (stażu i wolontariatu) na poczet praktyki?* spotkało się z niemalże jednogłośnie aprobatą opiekunów. Wielu zaznaczyło, że to dobre rozwiązanie, o ile staż/wolontariat zgodny jest z programem praktyk.

Rozwiązania potrzebne do rozwijania współpracy między instytucjami i Akademią

Godziwe wynagrodzenia dla osób przyjmujących praktykantów

System zachęt dla placówek: znaczące zniżki na studia dyplomowe, konferencje branżowe dla osób z placówek przyjmujących praktykantów, oficjalne podziękowania (przydatne do awansu zawodowego); dostęp do darmowych szkoleń czy webinarów

Utrzymywanie stałego kontaktu z instytucjami: Targi Praktyk, zapraszanie ich w roli ekspertów na zajęcia czy do konsultacji prac dyplomowych

Utrzymywanie relacji z absolwentami APS jako z potencjalnymi „pracodawcami”

PERSPEKTYWA PRACODAWCÓW - PRACOWNIKÓW INSTYTUCJI/ FIRM/ ORGANIZACJI

N=64

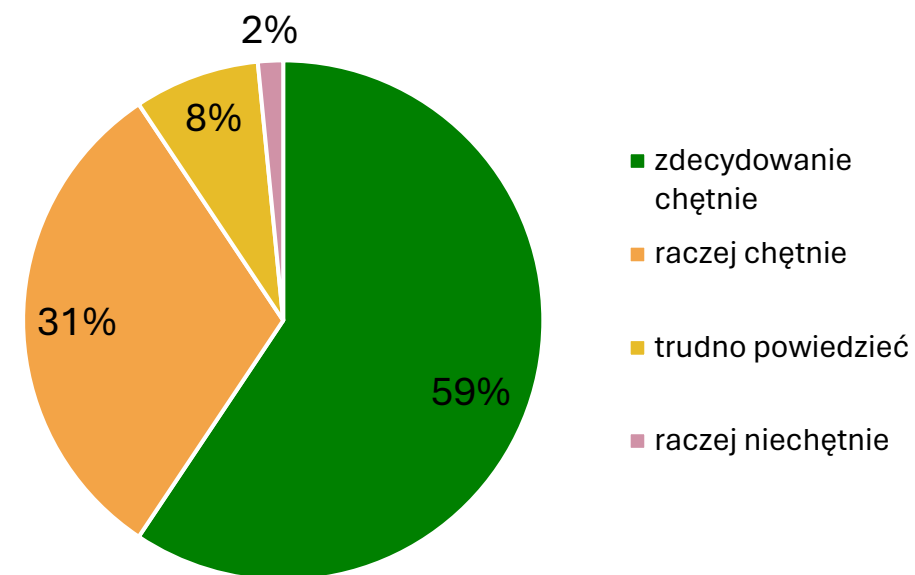
Informacje o respondentach

- W badaniu wzięto udział 64 osób.
- Respondentami, którzy wzięli udział w tej części diagnozy praktyk byli przede wszystkim dyrektorzy (lub wicedyrektorzy) szkół i przedszkoli, też nauczyciele, psychologowie, pracownicy socjalni i urzędnicy.
- Ich staż zawodowy był z reguły długi (od 7 do 40 lat), podobnie jak staż w byciu opiekunem praktyk studenckich. W 72% podmioty, które reprezentowali zajmują się oświatą i wychowaniem, w 14% opieką społeczną. W 70% podmioty są w sektorze publicznym, 17% - w sektorze pozarządowym, a 12% - w prywatnym.
- W przeważającej większości instytucje respondentów znajdują się w dużych miastach (73%), 9% na wsi i prawie 8% w miastach mniejszych (od 50 do 500 tysięcy ludności). Najczęściej jest w nich zatrudnionych do 40 osób (37,5%). 22% instytucji to miejsca zatrudniające ponad 100 osób.

Studenci APS na praktykach

- Osoby, które wzięły udział w badaniu w przeważającej większości mieli do czynienia z praktykami studentów pedagogiki, pedagogiki specjalnej, edukacja artystyczna. Byli to studenci różnych poziomów studiów (licencjackie, magisterskie, uzupełniające).
- Respondenci najczęściej mieli do czynienia z kilkorgiem studentów APS, czasami z większą grupą.
- Największa część respondentów (59%) odpowiedziała, że reprezentowane przez nich instytucje zdecydowanie chętnie przyjmują studentów na praktyki; 31% że, raczej chętnie. Jednocześnie 8% odpowiedziało „trudno powiedzieć”, a 2%, że raczej niechętnie.
- W uzasadnieniach ci, którzy z mniejszą chęcią przyjmują studentów deklarowali niskie zaangażowanie studentów w praktyki, konieczność odrywania pracowników od innych zadań, aby zajęli się praktykantem (przy niskim bądź żadnym wynagrodzeniu go za to), przepisy związane z ochroną danych/wizerunku podopiecznych/pacjentów instytucji oraz to, że nowa osoba (praktykant) zawsze trochę zaburza pracę w danym miejscu.

Chęć przyjmowania studentów na praktyki

Stopień zapewnienia studentom podczas praktyk

Element praktyk	Średnia ocena
zapoznanie się z wymaganiami BHP	4,25
wprowadzenie do działań instytucji/firmy/organizacji	4,72
zapoznanie się z dokumentacją instytucji/firmy/organizacji	4,50
bieżący kontakt w sprawach związanych z praktyką	4,83
prowadzenie dokumentacji praktyk przez studentkę/studenta	4,61
informację zwrotną dla studentki/studenta	4,77
możliwość realizacji zadań	4,80
osiągnięcie efektów uczenia	4,64

Średnia ocen z pytań ze skalą 1-5, gdzie 5 oznacza „zdecydowanie tak” - najwyższą notę.

Ocena obszarów praktyk

Obszar	Średnia ocena	Obszar	Średnia ocena
ogólne założenia praktyk	4,25	współpracę ze studentkami/studentami	4,42
organizację praktyk ze strony Akademii	4,14	jakość pracy studentek/studentów w czasie praktyk	4,17
zgodność założeń praktyki z wymaganiami rynku pracy	4,11	przygotowanie studentek/studentów do realizacji praktyki	4,00
dokumentację przewidzianą do praktyki (dziennik praktyk)	3,97	liczbę godzin przeznaczonych na realizację praktyk	3,89
współpracę z opiekunem uczelnianym	3,97	wymagania dotyczące zaliczenia praktyk	4,06
zadania przewidziane do realizacji przez studentki/studentów podczas praktyk	4,11	formy realizacji praktyki	4,19

Średnia ocen z pytań ze skalą 1-5, gdzie 5 oznacza najwyższą notę.

Ocena przygotowania studentów

Aspekt przygotowania	Średnia ocena
wiedza merytoryczna	3,78
umiejętność stosowania wiedzy w praktyce	3,64
umiejętność współpracy	4,11
zaangażowanie w powierzane zadania	4,06
gotowość do podejmowania dodatkowych zadań	3,81
spełnianie wymogów formalnych (punktualność, obecność)	4,14
umiejętność komunikowania się	4,09
kultura osobista	4,19

Opiekunowie praktyk z instytucji zwracają uwagę w największej mierze na

- Zaangażowanie studenta
- Podejście do ucznia/podopiecznego
- Umiejętności odnalezienia się w nowej sytuacji
- Na refleksję z nowych zadań i obowiązków
- Na gotowość merytorycznej dyskusji na temat zachowań uczniów
- Kreatywność, gotowość do wychodzenia z inicjatywą własną
- Troskliwość, empatię względem podopiecznych
- Słowność, punktualność

Średnia ocen z pytań ze skalą 1-5, gdzie 5 oznacza najwyższą notę.

Mocne i słabe strony praktyk

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Dobra współpraca z Uczelnią i z opiekunami, bieżąca komunikacja, łatwość w rozwiązywaniu problemów• Jasne wymagania co do praktyk, dobrze ujęte w programie praktyk i w dokumentacji• Dobre przygotowanie studentów, wysoka świadomość i motywacja studentów do pracy w wybranym zawodzie – „<i>Studenci wiedzą po co przychodzą na praktyki</i>”, wysoki poziom empatii studentów	<ul style="list-style-type: none">• Czas – studenci powinni być w danym miejscu dłużej; przez obowiązki uczelniane są niedyspozycyjni w godzinach pracy placówki; zbyt wielu studentów jednocześnie szuka miejsca praktyk• Studenci powinni mniej obserwować, a bardziej starać się wchodzić w interakcje z podopiecznymi• Wymagania co do zawartości praktyk (nie tylko liczby godzin) powinny być lepiej sprecyzowane• Niska gratyfikacja opiekunów praktyk przy wielkiej odpowiedzialności i dużej ilości poświęconego czasu• Brak bieżącego kontaktu z uczelnianymi opiekunami

Proponowane zmiany i oczekiwane wsparcie

Proponowane zmiany / oczekiwane wsparcie

Zwiększenie samodzielności studentów

Inne osadzenie praktyk studentów w czasie (mniej studentów na raz, zgłoszenia z większym wyprzedzeniem, lepsza dyspozycyjność studentów)

Godziwa, a nie symboliczna gratyfikacja opiekunów praktyk

Oferowanie instytucjom wsparcia w postaci szkoleń, pomocy edukacyjnych

Więcej pracy nad motywacją studentów do odbywania praktyk (chodzi o doświadczenie zawodowe, a nie tylko obecność)

Redukcja dokumentacji / elektroniczny jej obieg

Bieżący (nawet telefoniczny, osobisty) kontakt z uczelnianymi opiekunami

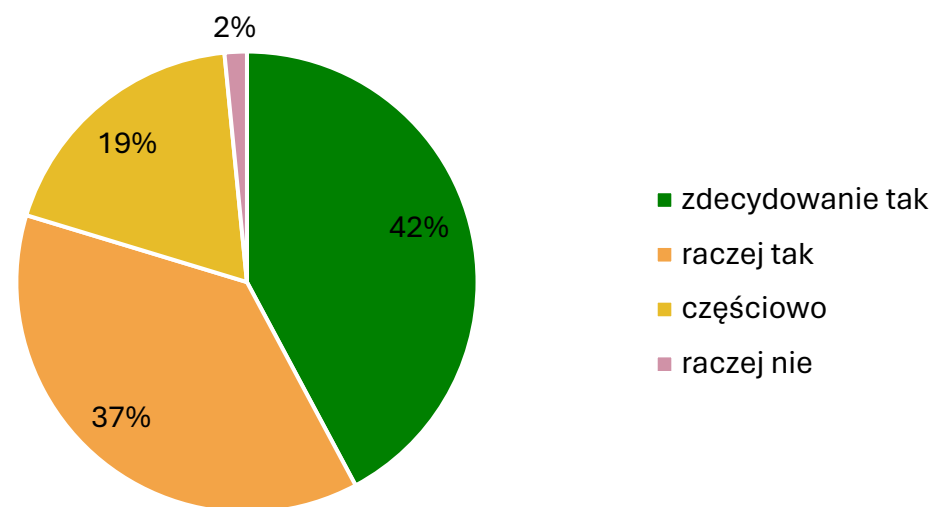
Częstsze kierowanie studentów na praktyki

Przekazywanie ofert pracy absolwentom APS

Opinie opiekunów

- Z perspektywy tej grupy respondentów nie jest możliwe realizowanie pewnych zadań w ramach praktyk w formie zdalnej. Respondenci podkreślają, że ich instytucje (szkoły, ośrodki, poradnie) *to instytucje żywe*, w których najważniejszy jest bezpośredni kontakt z podopiecznym. Co student może wykonać zdalnie to jedynie zapoznanie się z dokumentami bądź przygotowanie zajęć.
- Opiekunowie praktyk z instytucji są z kolei bardzo otwarci na zaliczanie na poczet praktyk doświadczeń z wolontariatów i innych staży.
- W 80% respondenci uważają, że proponowane praktyki dają szansę studentom na zdobycie zatrudnienia.

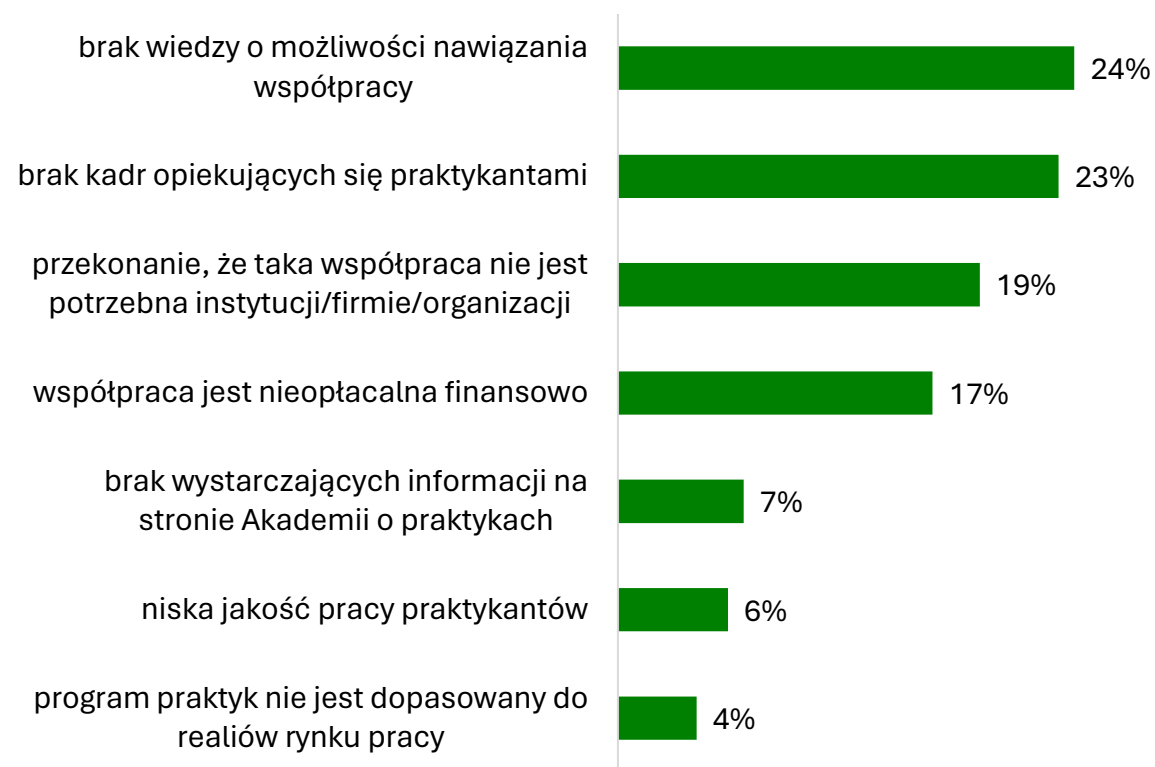
Czy praktyki proponowane przez Akademię pozwalają studentkom/studentom zdobyć wiedzę i umiejętności istotne dla podejmowania zatrudnienia w Państwa instytucji?

Bariery w nawiązywaniu współpracy w ramach praktyk studenckich

- Wśród barier w przyjmowaniu praktykantów do instytucji respondenci najczęściej wskazywali:
 - Brak wiedzy o możliwości nawiązania współpracy
 - Brak kadr w instytucjach opiekujących się praktykantami
 - Przekonanie, że współpraca z praktykantami nie jest potrzebna w ich organizacjach.
- W ramach możliwości dodania swoich własnych odpowiedzi w tym pytaniu kilkoro respondentów napisało, że odpowiedzialność za praktykanta i praca z nim jest kolejnym obowiązkiem nauczyciela, który ogólnie jest przeciążony innymi zadaniami.

Najczęściej wskazywane bariery

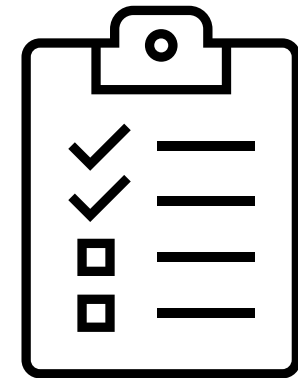

WNIOSKI Z DIAGNOZY PRAKTYK I REKOMENDACJE

WNIOSKI I REKOMENDACJE

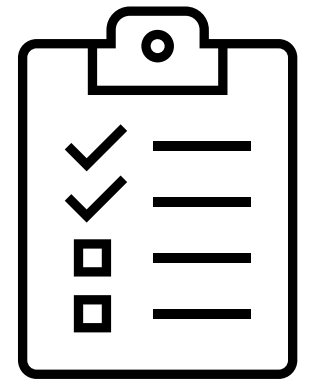
Na podstawie analizy wyników Diagnozy praktyk w APS wyłaniają się pewne wnioski, które można przekuć na rekomendacje działań w przyszłości.

- Wszystkie badane strony **krytycznie odnoszą się do tego, jak praktyki studenckie osadzone są w czasie**. Jest to elementem stresującym zarówno studentów, jak i pracodawców. Wszyscy zgodnie rekomendują, aby były one "przypisane" do konkretnego roku studiów, a nie semestru. Da to więcej swobody studentom na szukanie/realizację praktyk, a pracodawcom na płynność w pracy z praktykantami i przyjmowaniu nowych.
- Wszystkie strony praktyk studenckich mają **zastrzeżenia co do obowiązkowej dokumentacji**. Z jednej strony - jest ona wyczerpująca, z drugiej jednak - wszystkie strony mają poczucie, że jest ona najważniejszym elementem i ustępuje randze doświadczeniu studenta, procesowi nabierania doświadczenia zawodowego. Dużą trudnością dla wszystkich stron jest jej papierowa forma i obieg - chciałoby się prościej, szybciej, elektronicznie.

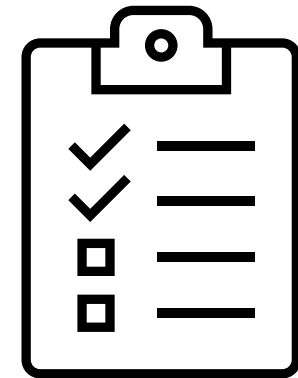
WNIOSKI I REKOMENDACJE

- Pracodawcy jako główną **barierę** nawiązywania współpracy wskazują **brak wiedzy o możliwości jej podjęcia** przy wskazaniu, że praktykanci są im potrzebni. Jednocześnie zarówno studenci, jak i opiekunowie uczelniani zwracają uwagę na braki wiedzy o możliwych miejscach kierowania na/odbywania praktyk. Warto dotożyć starań, aby udoskonalić proces komunikacji z pracodawcami. Takie zadanie mogłaby pełnić **platforma**, gdzie pracodawcy zgłaszałiby zapotrzebowanie na praktykantów, opiekunowie z uczelni przypisywaliby takie oferty do poszczególnych specjalności/lat studiów, a studenci z łatwością znajdowałiby miejsca praktyk.
- Zarówno studenci i pracodawcy mówią o tym samym - **więcej praktyk w praktykach**. Mniej obserwacji, więcej samodzielnych działań, więcej zaufania do studentów i zachęcania ich do wykazywania się inicjatywą.
- Pracodawcy oczekiwaliby więcej ścieżek kontaktu z opiekunami uczelnianymi - stawiają na kontakt osobisty i telefoniczny.
- Nieustannie powraca też **problem wynagradzania opiekunów praktyk** w instytucjach za duże, pracochłonne zajęcie jakim jest opieka nad praktykantem. Gratyfikacja finansowa nazywana jest nieobecną lub niegodziwą. Dobrym pomysłem jest system gratyfikacji np. zniżki na studia dyplomowe, konferencje, szkolenia. Zapewnianie danej organizacji dostępu do innowacyjnych materiałów edukacyjnych itp.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

- Studenci **APS** i sama Uczelnia wśród pracodawców jest odbierana **jako „solidna marka”**. Z taką opinią spotykają się sami studenci "w terenie", co umacnia ich w przekonaniu o dobrze wybranym miejscu studiów.
- Z badania wyłania się także rekomendacja o systematycznym, sensownym utrzymywaniu **kontakt z absolwentami APS**, którzy są jednocześnie "ambasadorami" dobrej marki APS, a jednocześnie mogą być ważnym ogniwem w łańcuchu przygotowywania praktykantów z APS do obranego zawodu.
- W kontekście monitoringu oceny praktyk przez wszystkie strony warto byłoby robić podobne badania systematycznie (może w krótszej formie ankietowej), np. po każdym semestrze, aby zbieranych opinii było więcej, a refleksje były przekazywane bardziej na bieżąco (zarówno ze strony studentów jak i pracodawców).

DIAGNOZA PRAKTYK 2021 I 2024

- Diagnoza Praktyk 2024 w APS była drugą edycją badania. Pierwsza przeprowadzona została w 2021 roku. W obecnej Diagnozie wzięto udział znacznie więcej studentów i studentek, pozostałe grupy respondentów były podobne. Opiekunowie uczelniani stanowili ponad połowę (57%) osób tworzących tę grupę. W przypadku studentów było to jedynie 4% spośród studiujących w Uczelni.

Grupa badanych	N 2021	N 2024
Studenci	71	200
Opiekunowie uczelniani	41	37
Przedstawiciele instytucji	64	64

- Zważywszy na czas prowadzenia poprzedniej edycji badania – nastrój respondentów i wyniki badania były naznaczone czasem pandemii i trudnościami w realizowaniu różnych zadań związanymi ze studiami (identyfikowano wówczas duże trudności związane z odbyciem praktyk).
- Pamiętać należy, że dobór respondentów do badania jest dobrowolny, więc wyniki stanowią próbkę nastrojów i opinii na temat praktyk, ale nie są reprezentacją (w sensie metodologicznym) postaw studentów i opiekunów instytucjonalnych.

DIAGNOZA PRAKTYK 2021 | 2024

2021

Studenci wnioskowali o większą bazę miejsc praktyk, mniej dokumentacji i miejsce w planie zajęć na praktyki. Pojawiały się także głosy o małej dyspozycyjności opiekunów praktyk (zwłaszcza we wrześniu) i o zbyt licznych grupach studenckich, którymi opiekują się pracownicy uczelni.

Uczelniani opiekunowie praktyk wnioskowali o stale rozbudowywaną i aktualizowaną bazę miejsc praktyk, o mniej dokumentacji, o wyższe wynagrodzenia za tak duże zadanie (lub „wymianę” opieki nad praktykami na godziny dydaktyczne), o pracę nad zaangażowaniem studentów.

Opiekunowie praktyk z instytucji wnioskowali o lepszą gratyfikację pracy opiekunów, lepszą komunikację z opiekunem uczelnianym a także o lepszy przepływ informacji między APS a ich organizacją/instytucją/firmą.

2024

Studenci rzadziej niż poprzednio narzekali na małą bazę ofert praktyk. Zdecydowanie wnioskują o zmniejszenie liczby wymaganych dokumentów i nie uznawania jej za najważniejszy element doświadczenia praktyk. Krytycznie oceniali brak możliwości „zgrania” zajęć w uczelni z praktykami (nie wspominając o pracy zarobkowej).

Opiekunowie najwyraźniej podnosili kwestię lepszego dopasowania planów zajęć studentów do konieczności odbywania praktyk. Ponownie pojawiał się problem uciążliwej dokumentacji (rekomendacja elektronicznego obiegu) i niskiego wynagradzania za realizowane zadanie.

Głosy są zbliżone do głosów z poprzedniej edycji badania. Instytucje upominają się o *godziwą a nie symboliczną* gratyfikacji za opiekę nad praktykami i uproszczoną dokumentację w wersji elektronicznej. Wybrzmiała konieczność innego osadzenia praktyk studenckich w czasie i potrzeba większej i bardziej stałej liczby studentów na praktykach.

Opracowanie wyników badania

ANNA POKRZYWA